

Monumentnummer*: 506217

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 februari 1998
Kadaster deel/nr 82846/166

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Lattrop-Breklenkamp	Dinkelland	Overijssel

Locatienaam	Locatieomschrijving
Breklenkamp	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Denekamp	L			1128

*Omschrijving***

HOOFDGEBOUW (Huis Brecklenkamp) PLAATS, WACHTTOREN EN TOEGANGSBRUG.

Het huis wordt gevormd door een in rode baksteen opgetrokken hoofdgebouw op rechthoekige grondslag, bestaande uit een rechte hoofdvleugel met een korte haaks naar voren springende vleugel aan weerszijden. Huis Brecklenkamp werd in de periode 1941-1946 door de architecten Feenstra en Broekhuizen (Hengelo) gerestaureerd. De toenmalige eigenaar A. van Heek heeft een grote invloed gehad op de keuze voor een aantal historiserende toevoegingen. In de jaren 1991-1994 werd het huis door J. Kreek (Diepenveen) wederom gerestaureerd. Het bouw- en architectuurhistorisch onderzoek van de eigenaar, M.A.M. Wanrooy, lag aan de basis van deze restauratie.

Het huis is overkapt door een met rode pannen gedekt schilddak met overstek, waarvan de schilden bij de restauratie in 1941-1946 een naar onderen toe iets uitzwenkend verloop hebben gekregen. Het is omgaande voorzien van een zandstenen voet en staat op een rechthoekige met keien en zandstenen plavuizen bestrate omgrachte plaats, waarvan de keermuren uit grote blokken zandsteen zijn opgetrokken. De hoofdvleugel wordt door zandstenen kordonlijsten geleed, die zich in het verlengde van de vensterdorpels bevinden en die aan de achtergevel en oostelijke helften van de zijvleugels omgaan. De kordonlijst ter hoogte van de onderdorpels van de verdieping-vensters vertoont een naar voren springend profiel. De voorgevel-vensters en de beide ingangsdeuren aan weerszijde hiervan hebben alle vlakke zandstenen kanten (17de-eeuws), waarboven gelijkvloers de oorspronkelijke halfronde ontlastingsbogen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en op de verdieping de eveneens oorspronkelijke strekken nog aanwezig zijn. Bij de restauratie in 1941-1946 werd het huis omgaande van zandstenen kruisvensters voorzien, die volgens enkele foto's uit de eerste helft van de twintigste eeuw (coll. RDMZ), slechts aan de achterzijde op de verdieping (nog) aanwezig waren.

Het huis werd in de periode 1631-1637 gebouwd door het echtpaar Bentinck-Van der Marck; vier muurankers in de linker zijgevel formeren het jaartal 1637. Uit deze periode dateert in ieder geval de aan de noordzijde gelegen opkamer met balkenplafond, met uit dezelfde tijd daterende geschilderde grotesken. Ook de monumentale Benthemer zandstenen schouw aan de noordzijde van de zaal in de hoofdvleugel beganegronds dateert uit deze tijd. De zandstenen lijst op de schouwboezem, waarop de wapens Bentinck-Van der Marck zijn gehouwen, is wellicht van het (verdwenen) poortgebouw afkomstig.

In 1654 werd het huis ingrijpend verbouwd. Toen is de huidige hoofdvleugel in zuidelijke richting verlengd en werden twee ten aanzien van de hoofdvleugel haaks omgaande tot de gracht verlopende zijvleugels met trappenhuis (noordvleugel) en wachttoren (op ZW-hoek van de plaats) gerealiseerd. Een tekening uit 1733 (afgebeeld in G.J. Ter Kuile, *Geschiedkundige Aanteekeningen op de Havezathen van Twenthe*, Alemlo 1911, p. 71), laat een geheel gesloten rechthoekig gebouwd complex zien.

De eerste belangrijke wijzigingen van het huis vonden plaats, nadat in 1804 de familie Zegers het huis met park en landgoed verwierf.

In 1820 liet Johan Hendrik Zegers het in zeer vervallen staat verkerende complex van noordvleugel en poortgebouw en verbinding daartussen slopen, terwijl de zuidvleugel zijn huidige vorm kreeg. In 1844 werd de nieuwe noordvleugel gebouwd en ontstond het huidige complex.

De voorgevel bestaat uit een in vijf traveeën gelede gevelpartij met beganegronds drie zandstenen kruiskozijnen, (waarboven halfronde ontlastingsbogen) met glas-in-loodvensters in de bovenramen en 9-ruitsvensters in de onderramen. De bovenramen van het centraal gelegen venster kennen nog de gebrandschilderde wapenafbeelding van Bentinck en Van der Marck. Oorspronkelijk waren alle bovenramen van de vensters van de grote zaal van gebrandschilderde wapenafbeeldingen voorzien (Ter Kuile, o.c., p.74). Aan weerszijden van deze vensters een door zandstenen lijstwerk omgeven deur met rechthoekig 8-ruits bovenlicht met spaakroeden. De deurpartijen worden bekroond door een zandstenen wapen: links Bentinck en van der Marck (eerste helft 17de eeuw met omlijsting uit de tweede helft van de 17de eeuw) en rechts Von Elberfeldt tot Langen (eind 18de eeuw). In het kalf van de linker deur het jaartal 1633. Op de verdieping vijf zandstenen kruiskozijnen onder getoogde strek, met ruitsindeling als beganegronds.

De voorgevel toont links en rechts van het midden een bouwnaad, die vermoedelijk aan respectievelijk het trappenhuis en de verbouwing uit 1654 herinneren.

Centraal in de korte voor(west-)zijde van de vleugels bevindt een halfronde dubbele poortdeur met op de binnenstijl van de zandstenen deurkozijnen een halfronde schampsteen. De deurkozijnen worden beëindigd door een zandstenen sluitsteen met leeuwenkop, bekroond door het wapen (Hendrick)Bentinck-(Sophia) van Moerbecke (links) en (Gerard Adolf) Bentinck-(Lucretia) van Caumont (rechts). Aan weerszijden van de poortdeur een zandstenen oeil de boeuf.

Bij restauratie in 1941-1946 werd in de rechter gevel van de rechter vleugel, die tot dan toe uit een bakstenen vensterloze muur bestond, op de verdieping de huidige 4 op een regelmatige afstand van elkaar geplaatste zandstenen kruiskozijnen aangebracht. Beganegronds werd aan deze zijde op de linker travee eveneens een zandstenen kruiskozijn geplaatst. Aan de rechter zijde werden toen de twee huidige halve kruiskozijnen aangebracht. In de linker gevel van de in 1844 gebouwde linker vleugel werden in 1941-1946

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

beganegronds en op de verdieping de vier halve kruiskozijsen geplaatst. Het 17de-eeuwse gedeelte van deze gevel kende vanouds al 4 vensters; zij werden in 1941-1946 door de huidige kruiskozijsen vervangen. In deze periode werd aan de kap aan de achterzijde van het huis de drie thans nog aanwezige dakkapellen toegevoegd. Ook werd toen (weer) het open klokketorentje met onder rode pannen gedekt tentdak aangebracht. Wellicht bevond zich op deze plaats al sinds 1787 een klokketoren; in de luidklok is dit jaartal gegraveerd. Op een vrij sl echte foto uit omstreeks 1900 zijn de lagere delen van de contouren van een klokketorentje zichtbaar. Op latere foto's (1919) is de kap volledig kaal (fotos in plakboek Mr. G.J. Ter Kuile).

De achtergevel laat ter hoogte van de grens van de zijvleugels en hoofd vleugel een arkel zien. Er tussen bevinden zich 5 venstertraveën met zandstenen kruiskozijsen met respectievelijk beganegronds en op de verdieping hun oorspronkelijke halfronde ontlastingsbogen en getoogde strekken. Bijna aansluitend aan de rechter arkel beganegronds en op de verdieping bevindt zich eveneens een kruiskozijs.

Omstreeks 1654 werd op de ZO-hoek van de plaats de huidige kleine wachttoren gebouwd, die in de periode 1941-1946 en in 1991-1994 eveneens werd gerestaureerd. De wachttoren heeft een vierkante grondslag en wordt overkapt door een met rode pannen gedekt tentdak, waarvan de schilden bij de restauratie in 1941-1946 een naar onderen iets uitzwenkend verloop hebben gekregen. De toren is voor de helft in de gracht uitgebouwd en rust op een onderstuk van grote blokken Bentheimer zandsteen, die in de keermuren van de plaats overgaan. De toren vertoont zandstenen hoekblokken en omgaande zandstenen cordonlijsten ter hoogte van de onder- en bovendorpels van de kozijnen. Rechts van de aan de NO-zijde gelegen via een bordes toegankelijke entree een half kruiskozijs. De overige zijden vertonen eveneens een half kruiskozijs. Onder het bordes een deur naar de onderverdieping. In de boven de gracht gesitueerde gevelgedeelten van de onderverdieping zijn de oorspronkelijke zandstenen schietgaten bewaard gebleven. De ZO-gevel vertoont een enkel schietgat, de overige drie gevels vertonen twee schietgaten. In 1941-1946 werd de entree(NO-)zijde van de huidige bordestrap met smeedijzeren leuning voorzien.

Toen werd ook de centraal aan de voorzijde van de plaats en op de as van de aanleg gesitueerde brug gerestaureerd en van de huidige smeedijzeren leuning voorzien. De bruggehoofden, waar het plankier op rust, zijn opgetrokken in blokken Bentheimer zandsteen, wijken naar de uiteinden iets uit en steken relatief ver de gracht in. Aan de plaatszijde markeren twee rechthoekige pijlers op zandstenen onderstukken en naar elkaar geplaatste schampstenen de overgang van plaats naar brug. De pijlers worden door een bolvormig ornamentstuk bekroond. Wellicht herinneren de onderstukken van de pijlers en de schampstenen aan het oorspronkelijke hier gesitueerde poortgebouw.

Het centraal op de nok van het hoofdgebouw gesitueerde open klokketorentje met door rode pannen gedekt tentdak dateert vermoedelijk in oorsprong uit 1787: in de luidklok is dit jaartal gegraveerd.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument